

Spanien näst på tur

Samtidigt som Greklands ekonomiska turbulens tillfälligt avtagit och gått in i en latent fas riktas oroliga blickar nu återigen mot den spanska ekonomin. Kraftiga budgettätstramningar, stigande arbetslöshet, en fortsatt sviktande fastighetsmarknad samt stora frågetecken för de spanska bankerna skapar nya farhågor för att även Spanien kan tvingas in i bailoutkarusellen vilket nu på nytt resulterar i ökande lånekostnader.

Den planerade minskningen av landets budgetunderskott har inte kunnat hållas inom ramarna och efter återkommande påtryckningar från EU genomförde Spanien vid månadskiftet mars-april mycket hårda budgetbesparingar på hela 27 miljarder euro. Nedskärningarna kommer att slå mot alla ministerier och åtgärden drabbar varje spanjor med i genomsnitt 570 euro (cirka 5000 SEK). Exempel på besparingar är stigande inkomstskatter med tyngdpunkten på övre medelinkomsttagare, frysning av tjänstemannalöner och stigande elpriser med 7 procent. Företagen påläggs skärpta bolagskatter samtidigt som man räknar med att komma åt den stora sektorn av svart ekonomin.

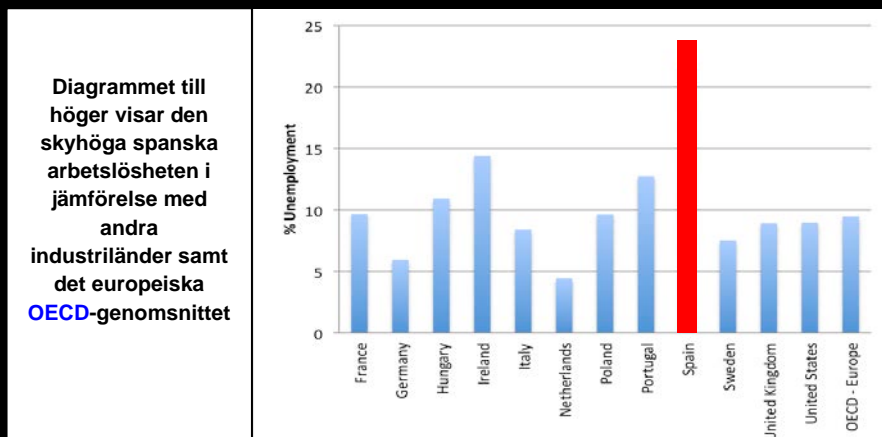
Spanjorerna är upprörda över EU:s mycket hårda krav på budgetnedskärningar, krav som är större än för de redan aktuella bailoutländerna. De hårda besparingskraven har resulterat i protester med bland annat en generalstrejk den 29 mars.

Bilden från den spanska generalstrejken 29 mars.

Den spanska arbetslösheten visar på nya skrämmande siffror där nästan var fjärde spanjor nu är arbetslös. Bland ungdomarna är situationen än värre och varannan ung spanjor står nu utanför arbetsmarknaden. Den obevekligt höga arbetslösheten är högst sannolikt en biprodukt av fallande ekonomisk aktivitet i takt med att nationella och regionala regeringar skär ner på utgifter och höjer skatter för att försöka fylla igen gapande budgetunderskott.

Om den spanska arbetslösheten är på katastrofkurs så ligger inte den spanska fastighetsmarknaden långt efter. Sedan luften gick ur fastighetsbubblan under 2008 har priserna på fastigheter totalt havererat. De spanska huspriserna sjönk 11,2 procent under fjärde kvartalet 2011 jämfört med samma period ett år tidigare. I dagsläget är utbudet så stort att privatpersoner har svårt att försäljningsmässigt konkurrera med affärsbankerna som bjuder ut objekt som kan vara rabatterade med upp till 50 procent. I februari kom nya direktiv från spanska finansdepartementet som ytterligare försvårar situationen och beräkningar pekar på att de spanska fastighetspriserna kan sjunka ytterligare 12 till 14 procent under innevarande år. Om så sker visar prognoser att antalet låntagare med negativt eget kapital kan vara nära 25 procent vid utgången av 2012.

En stor del i de spanska bankernas svåra situation härrör också från fastighetslån. När fastighetsbubblan sprack fick bankerna vidkännas stora förluster då många av landets sparbanker var djupt rotade i fastighetsmarknaden och löpande finansieringsproblem har sedan följt i kölvattnet. Spanien har redan plöjt ner 19 miljarder euro i sitt banksystem och risken är stor att åtgärden inte är tillräcklig. De stora kreditvärderingsinstituten har under årets första månader degraderat en stor mängd av de spanska bankerna. Ett exempel på den spanska bankproblematiken är Banco Santander, eurozonens största bank och en av världens största. Banken har i takt med sina finansieringsproblem under senaste året fått se sin aktiekurs nära nog halveras.

"Spanien är i en kritisk situation", varningen kom från Spaniens budgetminister Cristobal Montoro den 2 april under en presentation av 2012 års budget. Citigroups chefsekonom Willem Buiter sade nyligen att Spanien ser ut att under året gå mot någon form av program signerat av Trojkan (EU, ECB och IMF), detta som en förutsättning för fortsatt stöd från ECB till den spanska regeringen och till de spanska bankerna. Buiter menar att Spanien saknar den finansiella styrkan att rekapitalisera de banker som fortsatt lider av fastighetskollapsen.

Första vecka i april har visat hur fort svängningarna sker på de finansiella marknaderna. När Spanien under onsdagen auktionerade ut femåriga obligationer för planerade 3,5 miljarder euro såldes endast obligationer för 2,6 miljarder och till en räntenivå som i genomsnitt låg på nära en procentenhet högre än motsvarande försäljning en månad tidigare. Panikrisken lurar nu runt hörnet för den spanska obligationsmarknaden. Till följd av detta steg räntenivåerna också i övriga riskländer.

Senaste halvårets utveckling av 10-åriga spanska obligationer. Avkastningen på dessa obligationer har i stort sett klättrat allt sedan den sista av ECB:s två treåriga refinansieringsaktioner genomfördes under inledningen av mars.

Sannolikheten för att Spanien senare under året kommer att vara i behov av nödlån har under de senaste veckorna ökat markant. Av den nyligen beslutade utökade brandväggen till nuvarande 800 miljarder euro svarar Spanien för 11,9 procent. Skulle Spanien ta steget över från långivare till låntagare skulle detta vältra över en börda på runt 95 miljarder euro på övriga icke låntagande euroländer. Liksom i tidigare bailoutsituationer är det då Tyskland som får dra det tyngsta lasset, något som tyska väljare lär blir allt mer tveksamma till. Ett spanskt bailoutbehov är av en helt annan dignitet än t.ex. Greklands då den spanska ekonomin är så mycket större och enbart refinansieringsbehovet fram till slutet av 2013 är tre gånger så stort som Greklands. Sannolikt har vi nu sett inledningen till ännu en turbulent omgång i det europeiska finansierings-systemet, något som eventuellt kan vara inkörsporren till den stora finansiella kollapsen.

Mvh Rune

